

Byrådssak /23

Saksframstilling

Vår referanse: 2022/56740-55

Gatebruksplan for Nygårdshøyden sør - sluttbehandling

Hva saken gjelder:

Plan- og bygningsetaten har i samarbeid med Bymiljøetaten og BIR Nett AS utarbeidet forslag til gatebruksplan for Nygårdshøyden sør.

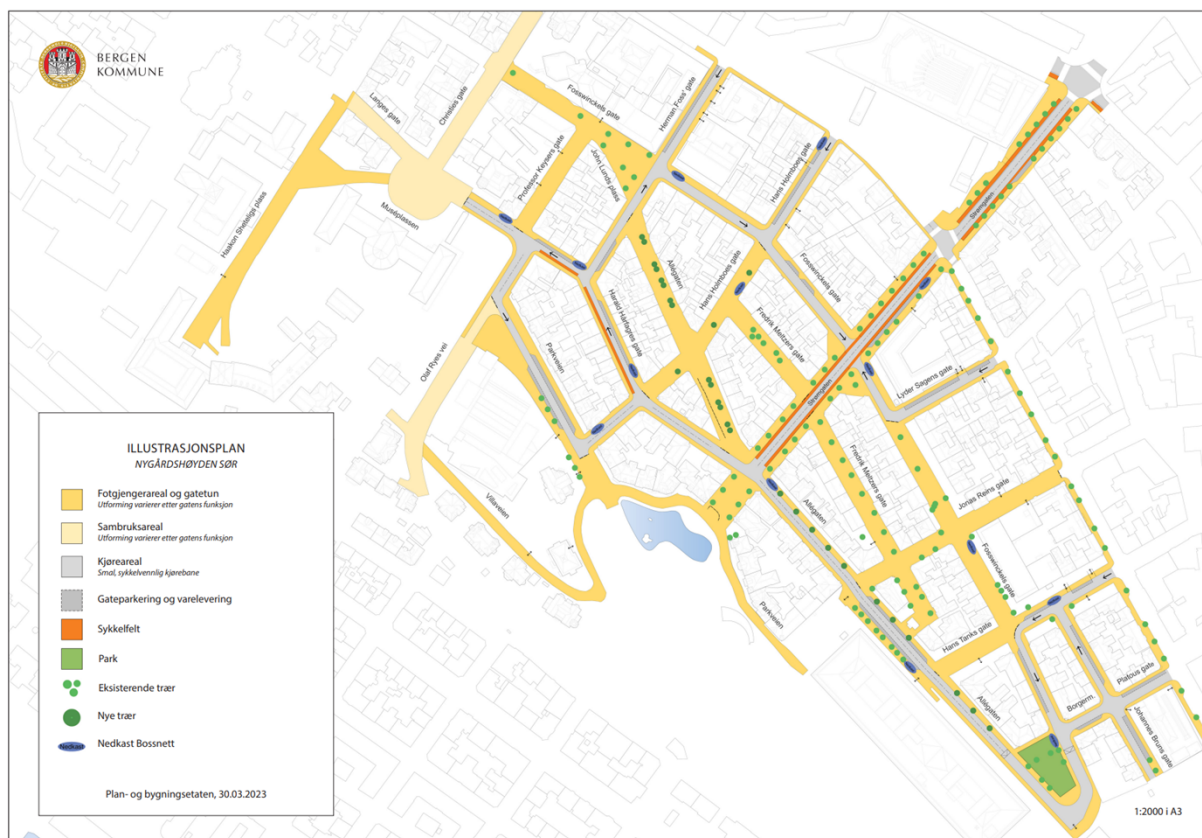
Gatebruksplanen avklarer kjøremønster og arealbruk i gatene, samt overordnede prinsipp for møblering og materialbruk, i forbindelse med at det skal bygges ut bossnett i området. Den er ikke et juridisk dokument som en reguleringsplan etter Plan- og bygningsloven, men følger en tilsvarende behandlingsprosess med politisk behandling og offentlig høring. Tiltakene i gatebruksplanen skal gjennomføres trinnvis over tid, og hvert detaljprosjekt skal byggesaksbehandles med tilhørende varsling.

Gatebruksplanen er utformet i tråd med overordnede planer, samt vedtak i bystyret (sak 218-16, bystyremøte 21.09.2016) i forbindelse med behandlingen av forrige Grønn Strategi, og Byrådets plattform for 2019 – 2023 «Bergen – en god by for alle», hvor det står at «*Byrådet vil jobbe for et mest mulig bilfritt Bergen sentrum og opprette bilfrie soner i alle bydeler, og i områder som Møhlenpris, Nygårdshøyden, Nordnes og Sandviken*».

Hovedinnholdet i forslag til gatebruksplan og fagetatens vurdering og anbefaling:

Under gjøres det rede for hovedgrepene i forslaget til gatebruksplan og fagetatens vurdering av utvalgte tema. For mer utfyllende vurderinger vises det til gatebruksplanbeskrivelsen og vedlagte fagnotat.

Gatebruksplanen skal sikre en koordinert innsats fra kommunen, og illustrerer en langsiktig visjon for hele søndre del av Nygårdshøyden. Gatebruksplanen er utformet i tråd med de overordnede prinsippene for «Gåbyen» hvor det prioriteres å legge til rette for aktivitet og møteplasser i gatene, og bedre forholdene for fotgjengere og syklist. Samtidig skal nødvendig biladkomst for beboere, næringsliv og universitetet ivaretas.

Figur 1 - illustrasjonsplan datert 30.3.2023

Det anbefalte trafikksystemet består av samlegater og adkomstgater, og den lave trafikkmengden gjør det mulig å velge integrerte løsninger i mange gater. Samlegatene gir adkomst og fordeler trafikken i området. Adkomstgatene gir nødvendig tilkomst til boligene, og utformes i hovedsak som gatetun. Bygulvene utformes som tradisjonelle bygater i samlegater, og som helhetlig flate med rullevennlig belegg i gatetun. Utforming og valg av materiale skal ses i sammenheng med løsninger for overvann, areal for lek og opphold, universell utforming og grønnstruktur.

Det legges til rette for sykling i tråd med sykkelstrategien. Det anbefales at Allégaten sør og deler av Harald Hårfagres gate etableres som sykkelprioritert gate, hvor syklist og bilister deler vegbanen. I Strømgaten anbefales det å etablere sykkelfelt, og i øvrige gater legges det til rette for sykling i blandet trafikk.

Parkering er primært anbefalt etablert i samlegatene. Når alle de foreslåtte tiltakene er gjennomført vil det være plass til rundt 110 parkerte biler. Disse plassene blir fordelt mellom beboerparkering, bildeling, avgiftsplasser og HC-parkering. I dag er det plass til rundt 400 parkerte biler på offentlig gate i området. I 2022 var det utstedt 268 boligsonekort i sone 2 og totalt 496 for sone 2 og 3.

Det foreslås å reservere 30 plasser til elektriske delebiler ved mobilpunkt innenfor området. Plan og bygningsetaten viser til en TØI-undersøkelse som viser at 1 delebil kan erstatte 10-15 privatbiler, og at parkeringsdekningen vil være relativt god dersom flere beboere går over til bildeling. Etaten påpeker at det har vært en betydelig nedgang i antall utstedte boligsonekort de siste årene. I lys av økning av utgifter knyttet til privatbilhold, sammen med satsing på gå- og sykkelinfrastruktur, kollektivtransport og deleløsninger, er det liten grunn til å tro at trenden vil endre seg. Tiltakene i gatebruksplanen skal gjennomføres over lengre tid og antallet parkeringsplasser vil reduseres gradvis.

I flere gater legges det til rette for nye løsninger for håndtering av overvann og beplantning. Eksisterende bytrær bevares og det etableres nye trær langs Allégaten. Det etableres bossnedkast, og returpunkt for glass og metall.

Høring

Forslaget til gatebruksplan var på høring og offentlig ettersyn sommeren 2022. Som et ledd i høringen ble det også arrangert et åpent informasjonsmøte. Private merknader og uttalelser fra høringsinstanser er oppsummert og kommentert i vedlagt merknads- og endringsskjema. Hovedtrekk i merknadene er oppsummert i fagnotatet fra plan- og bygningsetaten (vedlegg 1).

I uttalelsene og merknadene til høringen ble det blant annet pekt på følgende tema:

1. Bekymring for framtidig lav parkeringsdekning.
2. Ulike merknader knyttet til trafikk/kjøremønster, herunder forslag om fortsatt enveisregulering i Harald Hårfagres gate og ønsker om 30 km/t fartsgrense.
3. Kommentarer til foreslått sykkelfelt i Strømgaten, potensielle konflikter mellom syklistene og fotgjengere, og sykkelparkering.
4. Ulike merknader knyttet til rekreasjonsområder, gatetun og sambruksgater
5. Bekymringer for bomiljø og «hyblifisering».
6. utfordringer knyttet til gatestein, universell utforming, lys og beplantning.
7. Ønsker om plassering av bossnedkast og returpunkt.

Etter høring er det gjort flere endringer i det justerte forslaget til gatebruksplan. Det er blant annet gjort endringer i kjøremønsteret hvor enveisreguleringen i Harald Hårfagres gate opprettholdes og det etableres sykkelfelt mot kjøreretningen. Som et resultat av dette etableres det ikke sambruksareal i Parkveien. Antallet gateparkeringsplasser reduseres fra 130 i høringsforslaget til om lag 110 i revidert forslag, hovedsakelig fordi Jonas Reins gate og Håkon Shetligns plass foreslås som gatetun uten parkeringsplasser. Det anbefales fartsgrense på 30 km/t i alle gater unntatt gatetun og sambruksgater.

For utfyllende beskrivelser av endringene vises det til vedlagte fagnotat og merknadsskjema og fagnotat.

Anbefalt vedtak

Plan- og bygningsetaten anbefaler at forslag til gatebruksplan for Nygårdshøyden sør, som vist på illustrasjonsplan sist datert 30.03.2023, vedtas.

Økonomiske konsekvenser:

Kommunens direkte kostnader i graveklubbprosjektet er primært knyttet til istandsetting av kommunale gater etter at ny infrastruktur i bakken er kommet på plass. Kostnaden for prosjektene på Nygårdshøyden og Nedre Nygård er anslått til 72,9 millioner kroner.

Tiltakene i forslaget til gatebruksplan kan gjennomføres innenfor gjeldende budsjettrammer. I handlings- og økonomiplan for 2023-2026 er det satt av 45,2 millioner kroner til prosjektene på Nygårdshøyden og Nedre Nygård (*Bilfri bydel – Nedre Nygård/Nygårdshøyden*). Det er brukt midler i 2021 og 2022. Det skyves også midler til 2027 og 2028 basert på forventet fremdrift i graveklubbens arbeider.

regnskap		budsjett						Totalsum
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
3,1	3,4	2,5	15,6	20,1	8,3	15,0	4,2	72,9

Reduksjon i antall parkeringsplasser vil på sikt føre til færre utstedte boligsonekort og dermed lavere inntekter for kommunen.

Byrådets vurdering og anbefaling/konklusjon:

Forslaget til gatebruksplan illustrerer en langsiktig visjon for hvordan Nygårdshøyden skal få et løft i forbindelse med utbyggingen av bossnett. Nygårdshøyden skal være et forbilde i gåbyen Bergen som et levende og variert sentrumsnabolag med lokale møteplasser, gode forhold for myke trafikanter, og begrenset bilkjøring. Flere gater skjermet fra støy, trafikkfare og forurensning, vil bidra til gode bo- og oppvekstmiljø nært sentrum.

Omdisponering av gateareal til fordel for byliv, grønt, gående og syklende er i tråd med transportpyramidens hierarki, og bidrar til å oppfylle visjonen om gåbyen. Samlegater frigjør plass til flere gatetun der myke trafikanter legger premissene for trafikkkløsningsene. Beboere i sentrum bruker allerede bil sjeldnere enn ellers i kommunen, og sentrumsnære nabolag med kort vei til daglige gjøremål og god kollektivdekning er tilrettelagt for at gange, sykkel og kollektiv vil være de naturlige transportalternativene for flesteparten av beboere i området.

Lavere parkeringsdekning i sentrumsområdene er et viktig virkemiddel for å nå mål om trafikkreduksjon, og kommunens klimamål fastsatt i nylig vedtatt Grønn strategi om å være et lavutslippssamfunn i 2030 og et 1,5 graderssamfunn i 2050. Byråden ser det som positivt at gatebruksplanen prioriterer parkering for forflytningshemmede på parkeringsplassene i området, slik at vi sikrer god tilgjengelighet til viktige målpunkt for de med HC-kort. 30 reserverte plasser for elektriske delebiler med lademulighet vil gi et bedre mobilitetstilbud og legge til rette for at eksempelvis barnefamilier kan få tilgang til bil når de trenger det. Ifølge TØIs undersøkelse kan 30 delebiler i teorien erstatte 300-450 privatbiler.

Byråden vurderer at parkeringsdekningen i framtiden vil være tilfredsstillende sett i lys av det samlede mobilitetstilbudet og forventet redusert etterspørsel etter parkering. Selv om antallet utstedte boligsonkort er redusert med 30% siden 2015, kan det i en overgangsperiode bli knapphet på parkeringsplasser sammenliknet med antall utstedte boligsonkort. På sikt vil likevel bedre bildelingstilbud og tilrettelegging for aktive transportformer gjøre at færre husstander vil ha behov for beboerparkering.

Byråden er fornøyd med at det justerte forslaget legger opp til fartsgrense på 30 km/t i stedet for dagens generelle 50-grense. Byråden vil jobbe for at dette kan innføres så tidlig som mulig i gjennomføringsperioden. Samtidig skal gatene få en fartsreducerende utforming slik at den reelle farten for biltrafikken blir lavere enn dette. I gatetun skal bilister ferdes på de myke trafikantenes premisser.

Gatebruksplanen legger til rette for sykkel i tråd med Sykkelstrategi for Bergen 2020-2030. Det etableres et sammenhengende sykkeltilbud og det vil være mulig å sykle i alle gatene. Saneringen av gateparkering langs sykkelruten i Allégaten, Harald Hårfagres gate og Strømgaten bedrer trafiksikkerheten for syklistene betydelig. Byråden ser fram til å teste ut sykkelprioritert gate i Allégaten sør/Harald Hårfagres gate, hvor bilister må tilpasse seg syklistene. Byråden ser at sykling i blandet trafikk kan være gunstig der det er lite biltrafikk og lav fart, og understreker at tilrettelegging for både sykling og universell utforming med rullevennlig dekke vil være viktig. Byråden ber om at detaljprosjekteringen av sykkelfeltet i Strømgaten koordineres mot pågående regulering for Grieg-kvartalet, og at det sørges for god påkobling mot sykkelveien i Lars Hilles gate.

Trygg sykkelparkering er en viktig forutsetning for at flere skal velge å sykle i hverdagen, og at de som har dyre sykler/elsykkel skal kunne parkere tyverisikkert. Ettersom mange av bygningene i området ikke har gode parkeringsmuligheter innendørs må løsninger for tyverisikker sykkelparkering vurderes i videre detaljprosjektering. I tillegg bør det legges til rette for parkering av el-løperhjul og andre småelektriske kjøretøy ved viktige målpunkter for å sikre god framkommelighet på fortauene.

Graveklubbens prosjekter og opprusting av gatenettet skal gjennomføres over lengre tid. Byråden vil oppfordre BME og PBE til å vurdere om det kan gjennomføres pilotprosjekter for levende gater eller liknende i området, i påvente av at de blir gjort om til gatetun i tråd med gatebruksplanen. I slike piloter kan nærmiljøet inviteres til å delta aktivt i midlertidig programmering av gatene, og det kan høstes verdifulle erfaringer med tanke på den endelige utformingen.

Vedtakskompetanse:

Ifølge Byrådets fullmakter §18.1 vedtatt av bystyret 16.12.2020 i sak 378/20 har byrådet fullmakter til å utøve myndighet med utgangspunkt i Plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk innenfor fagområdene klima, miljø, byggesak og byutvikling.

Byråd for klima, miljø og byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Gatebruksplan for Nygårdshøyden sør, som vist på illustrasjonsplan datert 30.03.2023, vedtas og legges til grunn ved opparbeiding av offentlig gategrunn.

Dato: 8. august 2023

Ingrid Nergaard Fjeldstad
Byråd for klima, miljø og byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1. Fagnotat, datert 15.05.2023
2. Illustrasjonsplan datert 30.03.2023
3. Gatebruksplanbeskrivelse datert 11.05.2023
4. Merknadsskjema datert 05.05.2023